

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.	Pentru publicațiunilor oficiose, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	„FÓIA DIECESANĂ“;
” ” ” ” ” pe 1/2 an . 2 ” 50 ”		era banii de prenumerațiune și inserțiuni la
” România și străinătate pe an . 14 franci		Tipografia diecesană în Caransebeș.
” ” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”		

PARTEA OFICIOASĂ.

Joii în 8. a l. c. în ziua sântilor Archangelii Michiail și Gavril s'a chirotonit întru diacon dl *Alexie Frateșu*, economul P. S. Sale a Domnului Episcop diecesan.

PARTEA NEOFICIOASĂ.

Proiect de lege

despre instituțiunea pentru îngrijirea copiilor mici.

(Urmare și fine).

Cap VI.

Preparandiile pentru institutorii de copii.

§. 30. Și institutorii și institutoarele de copii își fac studiile teoretice și practice în preparandiile pentru institutorii de copii. Elevii și elevele își vor primi instrucțiunea în cursuri și locale separate.

§. 31. Preparandiile pentru institutorii de copii mici pot înființa: statul, comunele, confesiunile, persoanele juridice și private cu observarea celor ce se prescriu în §-ii 30—39. Planul de învățământ în preparandiile pentru institutorii de copii mici susținute de stat, comune, persoane juridice și private îl face ministrul de culte și instrucțiune publică. Confesiunile hotărăsc ele însăși planul de învățământ pentru institutele ridicate de ele, sînt însă obligate a considera planul de învățământ, publicat de ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, ca minimumul ce este instruit în fie-care specialitate. Comunele și confesiunile, când înființează vre-o preparandie pentru institutorii de copii mici, sînt obligate

a prezenta planul de învățământ, documentele puterilor angajate și un document specificat despre arangiamntul institutului.

Persoanele juridice și private pot înființa asemenea preparandiile numai ca concesiune din partea ministrului de culte și instrucțiune publică.

§. 32. Condițiunile de primire în aceste preparandiile sînt următoarele: 1. Constituție corporală sănătoasă și puternică, precum și auz musical. 2. Fetele trebuie să fie împlinit al 16., eară feciorii al 18. an. Elevii de peste 40 de ani nu se primesc. 3. Atestat școlar, că a absolvat bine 4 clase a unei școale medii, sau cetățenesci, sau a unei școale de fete superioare, sau a 2. clase a unei școale superioare; eventual se facă examen de primire din obiectele de instrucțiune corespunzătoare.

§. 33. Cursul de instrucțiune la aceste institute este de 2 ani. Obiectele de instrucțiune obligate sînt: 1. Religiuinea și morala. 2. Limba magiară și literatură. 3. Pedagogia creșterii, cu deosebire privire la institutele pentru îngrijirea copiilor mici. 4. Învătarea igienei cu privire la institutele pentru îngrijirea de copii. 5. Istoria patriei, constituția țerii și geografia. 6. Științele naturale. 7. Geometria și desenul. 8. Cântarea și violina. 9. Pentru eleve lucru de mână femeesc, pentru elevii unele ramuri din industria pentru bărbați. 10. Esercitiu permanent în umblarea cu copii mici. 11. Gimnastica. 12. Eventual o a doua limbă din patrie. Toate aceste obiecte se vor instrua în mesura indicată în însuși scopul institutelor pentru îngrijirea copiilor mici. Elevii (elevele), cari materialul prescriș pentru anul prim și l'au însușit, fie prin absolvarea unei școale corespunzătoare, fie prin aceea, că au făcut examenul de primire, pot dela început să între în cursul anului al doilea.

§. 34. Personalul sistemizat al unei preparandii pentru institutorii de copii mici constă cel puțin dintr'un învățătoriu dirigent, un ordinar și un învăț

țătoriu (învătătoare) auxiliaru; acestia, dacă au servit 3 ani fără nici o scădere, vor fi denumiți definitiv. Personalul învățătoresc sistemizat în preparandiile susținute de stat, comune, confesiunii și persoane juridice precum și institutorii și institutoarele din institutele pentru îngrijirea copiilor mici adnexate la preparandii, se *denumesc* (aleg) pe viață și pentru amovarea lor decid dispozițiunile §§-lor 12. și 28.

§. 35. De învățători, respective învățătoare la preparandiile pentru institutorii (institutoare) de copii mici pot fi aplicate numai astfelu de persoane: 1. cari au diplomă, cel puțin de a putea fi învățătoriu (învătătoare) la o școală cetățenească, 2. cari au făcut praxa cel puțin un an în cursul de praxă arangiat anume spre acest scop, într'una din preparandiile menite pentru formarea de institutorii (institutoare de copii mici). Persoane, cari s'au distins în activitate literară sau practică, ministrul instrucțiunii publice le poate dispensa de această calificăciune.

§. 36. Preparandiile pentru institutorii (institutoare) de copii trebuie să fie provăzute cu localități sănătoase și cu arangiamet corespunzătoru recerințelor pedagogice. Pentru formarea practică a elevilor (elevelor), trebuie să fie arangiată pe lângă fie-care preparandie de institutoare de copii mici un institut de model pentru îngrijirea de copii, carele să fie condus de o institutoare diplomată. **În institutele de model, anexate preparandiilor cu limba de propunere nemagiară, cel puțin o jumătate din fie-care zi trebuie să fie de model limba magiară limba de conversațiune.**

§. 37. Elevelle preparandiilor pentru formarea de institutoare de copii mici, pot fi eschise din institut pe calea disciplinară, însă eschiderea lor trebuie subșternută ministrului de culte și instrucțiune publică spre aprobare. Cele de lipsă pentru publicarea și stricta esecutare a concludului aprobat, le dispune ministrul menționat. Dealtmintrelea, normativul de procedură disciplinară pentru preparandiile statului și ale comunelor îl face ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, eară pentru preparandiile confesionale îl face respectiva autoritate superioară confesională. Persoanele juridice și privații sânt obligați, a compune un statut separat pentru procedura disciplinară și al subșterne ministrului de culte și instrucțiune publică spre aprobare.

§. 38. La preparandiile pentru institutoare de copii mici se vor ținea la finea anului esamene publice, eară la finea cursului de doi ani esamene de calificăciune în prezența și participarea inspectorului regesc de școale, sau a substitutului seu, carele va fi anume esmis spre acest scop din partea ministrului de culte și instrucțiune publică.

Inspectorul regesc de școale sau substitutul seu subscriu diplomele de calificăciune. Diploma lipsită

de această subscriere n'are valoare. **Inspectorul regesc sau substitutul seu pot denega această subscriere atunci, când candidatul nu dispune în graiu și în scris de limba magiară.**

§. 39. În cazuri bine motivate pot fi admiși la esamen de calificăciune astfelu de indivizi, cari deși n'au făcut regulat cursul prescriș în §. 33., dar au funcționat în praxă cel puțin o jumătate de an în vre-un institut pentru îngrijirea copiilor mici. Și aceasta însă, se face numai după-ce vor fi depus esamenul din fie-care obiect de instrucțiune a fie-cărui an. Concesiunea spre depunerea menționatei esamene de clasă și a esamenelor de calificăciune cu respectarea condițiunilor din §. 32., o dă autoritatea superioară a respectivei preparandii pentru formarea de îngrijitoare pentru copii mici. Tot aceea autoritate dă concesiune a depune esamenul de calificăciune pentru institutele de îngrijirea copiilor mici și acelor învățătoare diplomate, dela care se poate pretinde esamenele de clasă și cari nu sânt la altceva obligate, decât a documenta o praxă de jumătate de an într'un institut pentru îngrijirea copiilor mici. Esecțiune ministrul de culte și instrucțiune publică poate da concesiune la depunerea numai a esamenului de calificăciune.

§. 40. Asupra tuturor preparandiilor pentru institutoare de copii mici controla o eserciează ministrul de culte și instrucțiune publică prin inspectorii regesci de școale. Inspectorul regesc de școale, dacă observe scăderi, provoacă pe întreținătoriu institutului a delătura scăderile, **dacă însă scăderile observate sânt așa de mari, încât pot periclita activitatea cu succes a institutului, atunci face raport despre starea lucrului la ministrul de culte și instrucțiune publică și subscrierea diplomelor de calificăciune o poate ținea în suspenso. De cumva întreținătoriu institutului, în contra admonițiunilor, în decurs de doi ani de zile n'a delăturat acele scăderi, ministrul poate ordona închiderea institutului. În caz însă, când guvernul în vre-una din preparandiile pentru institutoare de copii mici a aflat urme de imoralitate sau urme de dușmănie în contra statului, atunci ordonează investigațiune prin inspectorul regesc de școale, și dacă întreținătoriu institutului nu delătura imediat reul constatât prin investigațiune, ministrul de culte și instrucțiune dispune fără amânare închiderea institutului.**

Cap VII.

Dispozițiuni transitorice.

§. 41. Institutoare de copii nediplomate, cari au funcționat în continuu cel puțin trei ani de zile în institute pentru îngrijirea de copii mici, înainte de intrarea în praxă a acesteii legi, pot fi lăsate în funcționarea lor și fără a mai depune esamenul de

calificăciune și se pot folosi de beneficiile garantate prin această lege, dacă vor documenta înaintea inspectorului regesc de școale activitatea lor cu succes și cunoștința limbii magiare. Întru cât ele n'ar poseda destulă dexteritate în limba magiară, vor fi obligate a și-o însuși în termen de trei ani de zile, începând dela intrarea în praxă a acestei legi, și a dovedi aceasta în mod practic înaintea inspectorului de școale regesc. În caz contrariu se vor amova din posturile lor. Acele îngrijitoare de copii, cari sunt diplomate dar nu știu limba magiară, sunt obligate a o înveța în termen de trei ani de zile și a documenta cunoștința perfectă a aceleia, înaintea inspectorului regesc de școale. Institutoarele de copii mici, cari au funcționat înainte de această lege mai puțin de trei ani și n'au diplomă, sunt obligate a depune esamenul de calificăciune în decurs de trei ani de zile dela intrarea în praxă a acestei legi; dacă n'ar face aceasta, atunci după termenul fixat, se vor denumi în locul lor institutoare de copii diplomate.

§. 42. Întreținătorii institutelor deja existente pentru formarea institutoarelor de copii mici, sunt obligați în termen de trei ani după intrarea în praxă a acestei legi, a-și organiza institutele conform §§-lor 30—39; însă și până la organizarea definitivă sunt obligați a folosi planul de învățământ dat de ministrul instrucțiunii publice pentru aceste institute, deoarece acesta cuprinde minimul ce se recere pentru fie-care obiect de instrucțiune. După intrarea în praxă a acestei legi esamenele de calificăciune nu se pot face decât înaintea inspectorului regesc de școale sau a substitutului său.

Cap VIII.

Subvențiune din partea statului.

§. 43. Ministrul de culte și instrucțiune publică poate subvenționa institutele pentru îngrijirea de copii mici, asilele de copii, precum și preparandiile pentru formarea institutoarelor de copii — fără considerare la caracterul lor — dacă aceste institute corespund legii și au trebuință de ajutoriu. Acest ajutoriu îl dă ministrul din suma preliminară și pusă în buget spre acest scop, el — ministrul — poate totdeodată să asigureze pentru totdeauna această subvențiune pe seama respectivalui institut. **Pentru acest ajutoriu însă el poate să pună condițiunea, ca în proporțiune cu subvențiunea ce o dă să aibă dreptul a denumi el însuși o parte corespunzătoare din personalul institutului. Dacă statul contribuie cu mai mult de jumătate de spesele ce se recer la întreținerea institutului, atunci ministrul de culte și instrucțiune publică ia în cercul seu de dispozițiune și în îngrijirea sa întreg institutul; averea institu-**

tului rămâne și de aci încolo tot a institutului, venitele din aceea se folosesc și mai departe spre scopurile institutului și acea parte din personalul institutului, care se plătesce din venitele averii institutului, sau dintr'alte venituri asigurate de respectiva autoritate a institutului, se aleg și mai departe tot de întreținătorul institutului.

§. 44. Personalul angajat în acele institute profesionale pentru îngrijirea de copii mici, sau în acele asile profesionale, precum și personalul angajat la preparandiile profesionale, dacă acestea primesc ajutoriu permanent de stat, nu pot fi amovați decât numai pe baza unei sentințe disciplinare confirmate de ministrul de culte și instrucțiune publică; eară procederea disciplinară trebuie totdeauna ordonată și pusă în curgere în contra respectivilor, când o poftește ministrul. Când ministrul află de bine a dificulta activitatea institutelor de copii mici și a preparandiilor din punct de vedere al legii, eară autoritatea profesională întrețasă a lua măsuri de îndreptare în termen de un jumătate de an, atunci subvențiunea se poate retrage sau pe timp anumit sau pentru totdeauna.

§. 45. În toate cazurile, unde această lege face mențiune de institutoare de copii mici, sunt a se înțelege și institutoare pentru grădinile de copii, crescătoare de copii; tot așa se înțelege sub numirea de *institute pentru îngrijirea de copii mici și grădini* pentru copii mici, și sub cuvântul institute pentru formarea îngrijitoarelor de copii mici se înțeleg și institutele pentru formarea institutoarelor în grădini de copii și institutorilor și îngrijitorilor de copii mici.

§. 46. Esecutarea acestei legi se conrede ministrului de culte și instrucțiune publică.

La mormântul lui Alexandri.

Negri noui închid ceriul, fața soarele-și ascunde,
Să nu vază cum *Poetul* mult iubit intră 'n pământ,
Noaptea stelele cernite, de prin besnele profunde
Varsă lacrimi duioase peste tristul său mormânt!

Plâng și florile 'n câmpie și mioarele la munte,
S'ascund păsările 'n crânguri și sub frunze se bocesc.
Ale văilor părae ș'ale mării valuri crunte
Turburate 'n sus se umflă și de maluri se sdrobesc.

.....Căci sdrobotă e și *Lira* ce-atâți ani le desmierdase
Cu poveștile bătrâne și cu cântece de dor,
Și s'a rupt coarda ce 'n inimă și în stele resunase
Suspînând după *Steluța* ce-și luase al ei sbor.

Plâng Poeții și Poporul. Genii, Muse și Regine;
Plâng Viteji a cui pruncie *El* cu doine-a legănat

Și al cui falnic renume, fapte mari, lupte sublime
Pe-ale versurilor aripî până 'n ceru le-a înălțat!

.....Cât vor fi doine în pepturi și 'n lunci păseri cântătoare.
Jos în valea Dunăreană graiul dulce românesc,
Sus la munte reci isvoare ș'albe turme de mioare,
Nu va pieri mândrul Geniu ce Românii azi jălesc.

El e mort și tot trăește în o vecinic' amintire
Ce în inima sa caldă îi păstrează acest popor.
Monumentul este gata: e zidit p'acea iubire
Care face pe omul-geniu să stea 'n veci nemuritor.

Cu surisuri de pe buze și priviri schânteetoare
Ce diu ochii frumuseței a sa Livă a răpit,
Cu *Doine* cu *Lăcrămioare* și a *Țerii deșteptare*
Și-a urzit chiar El o scară până 'n cerul înfinit!

(Conv. lit.)

Sava N. Șoimescu.

Consiliul permanent și internațional de instrucțiune.

Di Molkenboer, pedagog din Țara de jos, a
avut o idee minunată, când a început să stăruiască
pentru înființarea unui consiliu permanent și inter-
național de Educațiune, al cărui scop principal va
fi cu deosebire stabilirea acelor principii fundamen-
tali și mijloace, cu cari educațiunea se poată pune
o bază sigură înfrățirii tuturor popoarelor.

Acest consiliu permanent și internațional de
educațiune are o misiune foarte importantă, din care
cauză merită să-l cunoaștem mai de aproape.

Causele cari îndreptătesc înființarea acestui con-
siliu sînt multe. Le voiu arăta în liniamente genereli.

Nu mai încape nici o îndoială, că cauza crân-
cenelor răsboaie și apăsarea unui popor din partea
altuia, provine cu deosebire din spiritul ce domnesce
astăzi la popoare, spirit nutrit și adăpostit de multe
datini rele înrădăcinate în educațiunea de până aci
a popoarelor.

Scim, că la popoarele din timpurile vechi, ura
și răsbunarea erau la ordinea zilei, cine era mai
tare acela era și mai mare, acum însă s'au schimbat
împrejurările într'atâta, că pe cât e de îngrozitoriu
un rebel, tot atât de apăsătoare și scumpă e pacea.

Dacă ne gândim la aceea, că dorința fie-căruia
ar fi să trăiască bine cu de aproapele său și dacă
am lăsa să casă la isbândă principiul de frățietate
și dreptate, atunci vedem că, în adevăr, la acest
scop putem ajunge numai pe o cale nouă de edu-
cațiune.

Pentru slăbirea totală a spiritului de ură și
răsbunare, precum și pentru delăturarea apăsării și

subjugării trebuie să gândim la mijloace cu mult mai
eficace ca cele de până acum.

Aceste mijloace le putem aplica cu deosebire
la educațiune.

Educațiunea de astăzi trebuie curățită de toate
defectele ce i-au mai rămas; ea trebuie să apuce pe
o cale mai corespunzătoare principiului umanitaru:
Tot omul să fie îndestulit.

Ca să înceteze apăsarea, neîndreptățirea și forța
brutală, trebuie să se aplice fie-cărui individ în specie
și fie-cărui popor în genere o educațiune basată pe
principii umanitare cari să respândească razele de
dreptate și frăție, punând astfel fundament puternic
la ceea ce cunoaștem sub numele de *binele comun*.

Aastăzi vedem, că ura dintre rase pune pedici
puternice orî cărîi înaintării generale spre binele
comun.

Până când dreptul popoarelor se decide între
norii de fum, cu sabie și cu foc, până atunci nu
poate fi vorba de o înfrățire generală a popoarelor.

Când educațiunea va reuși să producă o înfră-
țire generală a popoarelor, atunci nu mai poate fi
lipsă de a decide dreptul popoarelor cu foc și sabie,
o împrejurare care până acum a făcut să sufere
popoarele atât de mult în progresul stării materiale
și culturale. Zic și în cele culturale, căci forța bru-
tală nu este rezultatul civilizațiunii, ci din contră
o împedică pe aceasta.

Armonia, înfrățirea și stima reciprocă sînt
efluxul civilizațiunii, iar forța brutală este productul
cel mai primitiv al ignoranței.

Educațiunea este, cum scim, remediul principal
pentru civilizațiunea așezată pe adevăratele principii
umanitare, iar învățătorii, amicii și sprijinitorii
școalei, cari au un rol atât de însemnat în educa-
țiunea popoarelor, punând umerii la olaltă unindu-se
și stătuindu-se asupra principiilor generale pedago-
gice, acestea dacă le vor aplica cu conștiință și
interes filantropic, atunci norii grei, de cari se vor-
besce atât de mult că amenință pacea Europei, sau
chiar a lumii întregi, vor dispărea cu siguritate.

De aceea nobilă și măreață este întreprinderea
dlui Molkenboer, care pentru realizarea scopului
amintit în liniile de mai sus, a scris și a lucrat
neconținut, încât astăzi a înființat chiar și un co-
mitet provisoriu ca să lucreze pentru înființarea „*Con-
siliului permanent și internațional de Educațiune*“.
Pentru ca acest consiliu să poată funcționa, e de
lipsă să aibă vr'o 10.000 de membri. Mai bine de
a $\frac{1}{5}$ parte din acest număr s'au înscris deja din
18 țeri, cari membri represintă multe națiuni.

Un apel adresat învățătorilor și amicilor de
școale a apărut în diferite limbi și s'a publicat în
extras și în ziarele pedagogice române.

În interesul acestei cestiuni importante pentru
toate popoarele, ar fi de lipsă să se afle cât mai
mult aderenți și între Români.

Sper că în scurt timp un interes călduros și plin de încredere va încorona opera consiliului pedagogic și internațional de Educațiune.

Satul-Nou.

P. Stoica,

Membru în Comitetul provisoriu pentru înființarea C. p. și i. d. Ed.

Orice abonat al revistei noastre poate deveni membru al acestui *consiliu permanent și internațional*, destul să scrie subsemnatului despre aceasta.

(Lum. p. toți).

Eniu Bălțeanu.

Vindecarea tuberculozei.

În „*Medicinische Wochenschrift*“ din 14. Noembrie nou renumitul profesor Koch din Berlin s'a pronunțat asupra metodului său de a vindeca tuberculoza. Eacă un extras al acelei publicațiuni :

Koch se provoacă înainte de toate la discursul său ținut la congresul medical internațional al zecelea în Berlin, în care a arătat că i-a succes a vindeca animale tuberculoase. Cu acest mijloc a făcut încercări și la oameni.

Despre *originea și producțiunea* medicinei Koch nu poate da încă amănunte, fiindcă lucrarea sa nu este încă terminată, și-și rezervă descoperirea ei pentru altădată.

Koch raportează apoi în mod foarte detaliat despre efectul medicinei la animale mici și vine în fine la aplicarea mijlocului la oameni bolnavi și sănătoși.

Omul s'a dovedit cu mult mai simțitoriu pentru efectul medicinei decât animalele. Unui porc indian (*cavia*) sănătos se pot injecta subcutan și până la doi centimetri cubici din fluiditatea concentrată, fără-ca el să fie alterat în mod remarcabil. Unui om sănătos însă îi ajung 0.25 centimetri cubici pentru a produce un efect intensiv. Simptomele ce se ivesc după o injecțiune de 0.25 centimetri cubici la om, Koch le-a observat la sine însuși și sunt următoarele: Trei până la patru oare după injecțiune o durere generală în trup, oboseală, înclinare la tusa, greutate la resufflare, care se potentează iute: în oara a cincilea s'au ivit friguri în grad foarte mare, care au ținut aproape o oară, totodată greață, vomire, urcarea temperaturii până la 39.60. După douăsprezece oare toate greutatea au slăbit, temperatura scădea și până în ziua următoare temperatura a scăzut și și-a ajuns earăși starea normală, greutatea în extremități și oboseala au mai ramas vre-o câteva zile și tot atât timp a rămas și locul de injecțiune înroșit și dureros. Pentru omul sănătos injecțiunile sunt mărginite cam la 0.01 centimetru cubic.

La oameni bolnavi de tuberculoză doza de 0.01 centimetru produce însă o reacțiune mare, atât locală cât și generală. Reacțiunea generală consistă într'un atac de friguri, care începând cu scuturare urcă temperatura trupului peste 39 grade; adese până la 40 grade și chiar 41 grade, alătura cu frigurile se ivesc dureri în extremități, tusa, oboseală mare, foarte adese greață și vomire. Accesul începe de regulă 4—5 oare după injecțiune și ține 12—15 oare. În mod excepțional poate începe și mai târziu și decurge în acest caz cu mai puțină intensivitate. Bolnavii sînt prin aceea foarte puțin alterați și îndată ce accesul a trecut, se simt destul de bine, de regulă mai bine ca înaintea lui.

Reacțiunile *organelor interne*, cu deosebire celor din plămâni, nu se pot observa.

La toate încercările de până aci *totdeauna fără excepțiune*, s'au ivit în urma aplicării unei doze de 0.01 c. c. dacă în trup decurgea un *proces tuberculos, simptomele de reacțiune*. Koch face deci concluziunea, că acest mijloc va fi în viitoriu un *ajutoriu diagnostic nedispensabil* pentru *constatarea tuberculozei de ori-ce soru*.

Acest mijloc însă care are însemnătatea sa pentru diagnostică, o are cu atât mai mult pentru *vindecare*. După-ce Koch arată efectul mijlocului la bolnavi de *lupus* și în ce mod decurge vindecarea, după-ce stabilește unele ipoteze despre înriurirea mijlocului asupra țesăturii musculare și asupra baccilului tuberculei zice:

„*Efectul medicinei asupra bolnavilor de tuberculoze se arată în general astfel, că tusa și expectorațiunile după prima injecțiune sporesc de regulă, apoi scad din ce în ce mai mult, pentru a înceta în cazurile cele mai favorabile cu desevirșire; expectoratele își perd calitatea lor de coptură și devin mucoase. Numărul baccililor scade de regulă numai atunci, când expectorațiunile devin mucoase. Baccilii dispar cu totul pentru un timp oare-care, se ivesc însă din timp în timp earăși, până-ce expectorațiunile înceată cu desevirșire. Totodată înceată *asudatul preste noapte, bolnavii capătă o înfățoșare mai sănătoasă și greutatea trupului se urcă. Bolnavii tractați, care se aflau în stadiul începutului phthisiei. toți au fost în timp de patru până la șese săptămâni eliberați de toate simptomele de boală și pot fi astfel priviți ca vindecați. Și bolnavi cu caverne nu prea mari au fost mai ușurați și aproape vindecați. Numai la ofticoși, a căror plămână avea multe și mari caverne, deși și la ei scădeau expectorațiunile și se ameliorase starea subiectivă, nu se putea însă constata o ameliorare obiectivă.*“*

Koch își termină articolul prin următoarele: „După aceste experințe eu aș presupune, că phthisis (*tuberculoza plămânilor*) în stadiul prim se *vindecă cu siguranță prin acest mijloc*. Această afirmare se restrînge într'atăta, încât până acum n'avem și nici

că puteam avea experiență, dacă vindecarea este definitivă. Deocamdată recidivele nu sînt excluse. Însă putem presupune, că și ele se vor putea delătura tot așa de bine și tot așa de iute ca și primul atac. De altă parte ar fi și posibil, ca după analogia altor boale ce odată vindecați se devină imuni pentru totdeauna. Și aceasta trebuie să rămână deocamdată întrebare deschisă. În partea aceasta poate să aibă valoare pentru casurile nu prea înaintate. Phthisicii însă cu mari caverne, la care de regulă există și complicațiuni, numai în cazuri excepționale vor avea vre-un folos de acest mijloc. În mod tre-cătoriu se va ameliora și starea acestora în cele mai multe cazuri. . . .“

„Toată greutatea noului metod de vindecare zace, precum am zis, în aplicarea lui cât se poate de timpuriu. Stadiul începutului phthisiei să fie adevăratul obiect al tratamentului, fiind-că aci efectul este deplin și întreg; de aceea nici nu se poate accentua în destul trebuința, ca medicul practic să facă tot posibilul pentru a diagnostica cât se poate mai în grabă phthisia. . . În cazuri dubioase medicul se-și câștige convingerea prin o injecțiune de probă despre existența sau lipsa tuberculozei. Atunci deabia noul metod de vindecare va deveni a adevărată binecuvîntare pentru omenirea suferindă, când vom fi ajuns acolo, ca aproape toate cazurile de tuberculosă să ajungă cât se poate mai îngrabă sub tratament“.

Despărțământul B.-Comloșiu al Reuniunii învățătorilor gr. or. din diecesa Aradului.

Nr. 12. 1890.

Apel și rugare!

Este necontestaver adevărul, că numai acel popor va câștiga stima și simpatia lumii culte, carele a probat că scie stima și apretia meritele propriilor săi bărbați.

În special însă pentru noi Români este cu atât mai obligătoriu acel cult, când scim, cât de restrîns este numărul acelor bărbați și devotați apostoli, cari întră grele și dureroase timpuri au spart țelina, gă-tind ogorul culturii noastre naționale.

Un Lazar pentru România, un Șincăiu pentru Ardeal și un Loga pentru Bănat, eată trinitatea apostoliei noastre naționale!

Pătrunsă de atari adevăruri și condusă de nobile simțiminte, Reuniunea învățătorilor din sora diecesă a Caransebeșului — în adunarea sa de estimp a decretat redicarea unei petrii monumentale fericitului ces. reg. profesor, director și organizătoriu al școalilor noastre nationale, Constantin Diaconoviciu Loga, votând spre acel scop, din propriile mijloace o sută de florini v. a., care esemplu a fost urmat și de Reuniunea Timișoreană și Lipoveană, car des-

părțământul B.-Comloșiu al Reuniunii învățătorilor gr. or. din diecesa Aradului. și-a permis a apela și la sprijinul on. public, prin emiterea unor liste de colecte.

„Doue sînt sublimile inspirațiuni — zice celebrul orator magiar C. Eötvös — ce ofer generațiunii vii puterea morală spre dragostea cătră lucrarea încordată: una e cultul fidel al suvenirii momentelor de mărire din trecut, car a doua: cultul neadormit al speranțelor în viitoriu.

Din acestea se plămădesce conștiința națională, de carea nime altul nu poate abziice, decât numai o națiune carea ea de sine s'a destinat pentru miserie și servitism.“

Cum vom voi dar a inspira în generația vie puterea pentru o activitate serioasă, dacă nu vom desvolta previe simțul pentru cultul bărbaților meritați; dacă nu vom renvia memoria acestor mărețe umbre.

Se vadă tinerimea presentă, că ținem de prima datorie morală a renvia memoria geniurilor naționali și putem privi cu speranță în viitoriu; că acel cult va crea tot atâtea geniuri și bărbați devotați causei noastre culturale.

O jumătate de secol a scris și lucrat Loga pentru cultura poporului român, și azi nici măcar o cruce de lemn nu poate spune generațiunii presente, unde se odichuesc scumpele sele remășițe.

Eată momentele cari ne-au condus, când ni-am permis, prin emiterea listelor de colecte a apela și la sprijinul on. public; carele durere a ramas atât de indiferent în fața acestei nobilei idei.

Ne permitem deci a apela de nou la simțul și conștiința fiecărui fiin al națiunii române — de ori și ce poziție soțială, rugându-i a contribui cu denariul lor la realizarea nobilei idei.

Rugăm în fine pe toți acei P. St. Domni, cari au primit onorifica sarcină de colectanți a lua cauza cât mai serios, și a grăbi cu remiterea listelor și a sumelor incurse.

Comloșul-Mare, la 8. Noembrie 1890.

Iuliu Vuia,
vicepreședintele reuniunii.

Petru Baran,
notariul reuniunii.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.
Despărțământul Bocșii.

Nr. 10. 1890.

Convocare.

În conformitate cu decisiul comitetului central al reuniunii noastre învățătoresci din 10/22 August a. c. de sub Nr. 83. prin aceasta se convoacă și pe calea publică adunarea de constituire pentru anul 1890/91. a despărțământului Bocșa al reuniunii susamintite, pe ziua

de 15/27 Noembrie a. c. în localul școlii rom. gr. or. din Bocșa-Montană, precis 9. oare a. m. la carea toți On. Domni membri fondatori, ordinari și ajutători, precum și alți bărbați iubitori de școală, sânt invitați a participa.

Programul adunării e următorul:

Conform planului lecțiilor și al oarelor de învățământ.

Dela 9—9 $\frac{1}{2}$ oare.

Cl. I. școlarii începători dela 1. Septembrie a. c. scriu pe tăblițe cuvinte de o silabă compuse din literile i, u, e, o, a, n, m, r, v, c, s, t, d, l și b, după Abcedariul de „Mai mulți prietini ai școlii“.

Clasa II. școlarii din anul al doilea scriu în caiete.

În clasa III. IV. se va propune bucata de cetire 34. „Calul furat“, din Legendariul lui V. Petri, din toate punctele de vedere.

În cl. V. VI. scriu în caiete pe o linie „asămănarea calului cu asinul și diferențele între aceste două animale“.

Dela 9 $\frac{1}{2}$ —10 oare.

Cl. I. cetesce cuvintele scrise de pe tablă și din abcedariu.

Cl. II. cetesce în tăcere din abcedariu cu litere tipărite Nr. 11. „Din ce sânt lucrurile“.

Cl. III. și IV. scriu pe tăblițe substantivele din bucata cetită.

Cl. V. și VI. cetesc în tăcere bucata de cetire 111. „O faptă nobilă“, din Legendariul lui V. Petri și mai în urmă și în chor.

La 10 oare — în timpul pauzei — escriciții gimnastice cu toți elevii, apoi dimiterea acasă a celor din clasa I.

Dela 10—11 oare.

Se va propune în cl. V. și VI. din Istoria Ungariei o parte despre „Lupta din câmpul pâneli“.

Clasa IV. memorisează în tăcere „Istoria lui Iosif“. ear clasa III. „Potopul“, din Istoria biblică.

Clasa II. scriu pe tăblițe nume de țeri și popoare.

La 11. oare dimiterea școlarii acasă, după aceea:

Deschiderea adunării, Critica asupra propunerii subscrisului și asupra ocupării deodată a tuturor claselor, precum și asupra disciplinei și a tuturor momintelor obvenite în școală.

Espunerea metodului aritmeticeii în școala poporală prin Ioan Gruescu, candidat de învățătoriu.

La 2 oare dup'amează.

Constituirea despărțământului pre a. 1890/91.

Incassarea taxelor curente pe a. 1890/91. în sumă de 1 fl. 50 cr. și o parte din restanții.

Designarea locului pentru viitoarea adunare.

Alegerea comisiunii pentru verificarea protocolului.

Propunerii din partea membrilor.

Închiderea adunării.

Bocșa-Montană, în 5/17 Noembrie 1890.

Ioan Marcu,

președintele despărț. Bocșii.

Simeon F. Negruțiu ca tată, Susana mărit. Stefan Câmpeanu, Ioan, Iosif și Dr. Emiliu F. Negruțiu, medic ca frați, cu soțiile și fi acestora ca nepoți și nepoate; Ana și Susana ca mătuși, în numele lor și a celorlalți numeroși consângeni cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoștinților moartea prea iubitului și neuitatului lor fiu, frate, unchiu și cumnat

Nicolae Fekete-Negruțiu,

preot gr. cat., asesor consistorial, redactor și proprietar în etc. întâmplată după lungi și grele suferințe în etate de 42 ani la 11. Noembrie a. c. în Abbazia.

Scumpele-i oseminte se vor așeza spre repausul etern în 16. l. c. st. n. la 10 oare a. m. în cimiteriul român gr. cat. din Gherla.

Fie-i țărina ușoară și memoria în etern binecuvântată!

Gherla, în 12. Noembrie 1890.

Varietăți.

Zioa onomastică a Meiestății Sale Împărătesei și Reginei Elisabeta s'a serbat Mercuri în 7. a lunii curinte în biserica noastră catedrală cu un serviciu divin la care a luat parte tinerimea română dela scoalele cetățenești și elementare din loc, precum și tinerimea dela institutul nostru teologic-pedagogic împreună cu corpul profesoral.

O faptă filantropică. Dna *Adelina Știrbeu*, cunoscuta filantropă, auzind despre starea bisericii românești din cetatea Brașovului s'a grăbit a-i face un dar de 900 de lei. Fapta se laudă de sine.

Adunare generală. Eră în 10. a l. c. reprezentanții comunității de avere a fustului regiment romano-banatic Nr. 13. s'au întrunit la ședință generală. Comisariul regesc *Emeric de Jakabffy*, comitele suprem al comitatului Caraș-Severin a sosit aici încă alaltăieri, fiind însoțit de vicecomitele *Béla de Litsch*.

Dela academia română. „Românul“, din București scrie că în ședința de Vineri în 2/14. l. c. a Academiei române, dl N. Ionescu a propus, ca Academia să iee inițiativa sărbătorii unui jubileu de 600 de ani al descinderii lui Radu Negru în România. După o discuție de 9 oare, la care a luat parte dl Urechie și alții, s'a admis părerea

dlui Ureche, ca nu numai să se sërbeze cei 600 de ani dela descălecare, dar cu această ocaziune să se sërbeze 1700 și atâta de ani, decând s'au așezat aci coloniile latine, originea neamului nostru. S'a ales spre acest scop o comisiune, care să lucreze la realizarea iubilenului, compusă din domnii N. Ionescu, V. A. Urechie, B. P. Hașdeu, V. Maniu, Gr. Tocilescu etc., toți membri ai secțiunii istorice.

Comisiunea de examinare a profesorilor pentru școlile medii s'a denumit în zilele trecute pe 5 ani din partea ministrului de culte. Pentru limba română a rămas censorul de până acum, dl profesor Al. Roman. O schimbare esențială s'a făcut în privința terminelor de examene. Până acum erau pe an numai două termene, unul în Decembrie și altul în Mai; această dispozițiune s'a ridicat din partea ministrului și cu 1. Ianuarie 1891. Întră noua dispozițiune în vigoare, pe baza căreia se vor ținea în fie-care lună odată ori de două ori după trebuință (cu excepțiunea feriilor semestrale, când nu sunt termene) examene. Prin urmare tot la 14 zile poate obține candidatul termen, care atât pentru candidați, c.t și pentru censori e o ușurare mare. Altă schimbare e, că s'a ridicat taxa censurii profesionale la 20 fl.

Promoțiune. Sâmbătă în 15. Noembrie st. n. s'a promovat de doctor în științele juridice dl Ioan Buna, notarul comitatens în Oradea-Mare.

O aventură a Țarului. Se scrie din Petersburg: La vânătoarele din Spala, la care luă parte și Țarul, a avut loc un incident comic.

În fața Țarului apărură fără de veste un cerb mare. Împăratul luă pușca la ochi și voi să tragă, când cemandantul escortei împărătesci, generalul Cerevine, cunoscut prin marea lui sinceritate, strigă fără de veste: „Maiestate, nu omorîreți sërmanul animal. E legat de o frâmbie și a fost tras dinadins în fața carabinei Maiestății Voastre“.

„Cum?“ răspunsă Țarul, „lumea mă ia drept un Ludovic al XIV-lea, căruia i-se aducea vînatul la bătaia pușci.“

Pe jumătate rizând, pe jumătate supărat, Țarul intrerupsă imediat vânătoarea și a doua zi fără a avisa pe nimeni, plecă, însoțit numai de doi adjutanți, la o vânătoare mai puțin meșesugită. (Trib.)

Bibliografie.

„Manual de gramatica limbii române, partea III.“
Sintactica pentru cursul inferior al școalelor secundare de M. Străjau, Dr. în filosofie și profesor de limba română la cursul superior al liceului din Craiova.

Ediția IV. ameliorată și întocmită după un nou metod.

Prețul unui exemplariu 2 lei 50 bani.

Redactor responsabil ION IONĂȘIU.

Nr. 194. ex 1890.

Concurs.

Pe baza ordinăciunii Venerabilului Consistoriu diecesan din 26. Mai 1890. Nr. 590. S. se escrie concurs cu termen de 30 de zile pentru ocuparea definitivă a postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. din **Apadia**, ppviteratul Caransebeșului.

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 200 fl. dela începutul anului 1891.
2. Cincisprezece Hectolitri și 37 de litri de cucuruz în boabe.
3. Treizeci și doi de metri de volum de lemne de foc, din cari se va încălzi și școala.
4. Petru participare la conferințe 10 fl. și pentru scripturistică 5 fl.
5. Două jugere de pământ arătoriu.

Reflectanții sânt poștiți, ca până la termenul indicat să-și trimită recursele instruate conform prescrișelor esistente la oficiul protopresviteral în *Caransebeș* și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sərbătoare în biserica parochială din *Apadia*.

Apadia, din ședința comitetului parochial ținută în 30. Septembrie 1890.

Comitetul parochial.

NB. Comuna bisericească va fi îndatorată a îngrijii și de quartirul învățătorului.

[62] 1—3

Andreu Ghidiu, m. p.
ppviter tractual.

Concurs.

Pe baza ordinăciunii Venerabilului Consistoriu diecesan din 12. Septembrie 1890. Nr. 2529. B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan la parochia de clasa a III. pelângă neputinciosul paroch Ioan Juica din *Broscești*, protopresviteratul Oraviței, Cottul Căraș-Severin, cu termen de recurgere și de alegere pe ziua de *Duminecă în 16. Decembrie a. c. st. v.*

Emolumintele împreunate cu acest post sânt:

A treia parte din toate venitele parochiale ale parochului veteran Ioan Juica.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați a-și trimitte recursele lor instruate conform prescrișelor Stat. organic bisericesc și regulamentului pentru parochii — adreseate comitetului parochial — Prea on. oficiu protepresviteral în *Oravița*.

În fine recurenții sânt poștiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sərbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Broscești, în 4. Noembrie 1890.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: Alesandru P. Popovicu administrator prot. [62] 1—3

Tipariul și editura tipografiei diecesane în *Caransebeș*.

